

okviri uspostavljeni BiH mreži monitoringa kvaliteta vazduha i međunarodnih obaveza.

Sve organizacije koje su uključene u sistem monitoringa federalnog (time i državnog) значаја дужне су обезбиједити квалитет svojih mјерења, prema formatu i metodologiji iz st. 1 i 2. ovog člana.

Član 9.

Zainteresovana javnost se obavještava o kvalitetu zraka i to:

- 1) po isteku kalendarske godine давањем статистичких података и оцјене о задовољавању / прекорачењу граничних вриједности kvaliteta zraka u prethodnoj godini,
- 2) u realnom времену уколико концентрације прекорачују upozoravajuћe и kritične vrijednosti kvaliteta zraka, a stаница по svojim tehničkim карактеристикама omoguћава давање информације у реалном времену.

Član 10.

Finansирање система monitoringa обезбеђује:

- 1) Federacija Bosne i Hercegovine за stанице iz mreže federalnog monitoringa, osim reprezentativnih stаница iz monitoringa nižeg reda;
- 2) Kantonalna i opštinske za stанице sistema monitoringa mreže ovlaštenih stаницa na nivou kantona i opština,
- 3) Zainteresovani operatori pogona i postrojeњa za mrežu stаницa iz njihovih sistema.

Član 11.

Ovaj pravilnik stupa na snagu naредног дана од дана objavљивања u "Službenim novinama Federacije BiH".

Број 03-02-2-232-1/04
2. фебруара 2005. године
Capaјево

Министар
Рамиз Мехмедагић, с. р.

Na osnovu člana 12.stav 2. Zakona o zaštiti zraka ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03), federalni ministar prostornog uređenja i okoliša donosi

PRAVILNIK

O MONITORINGU KVALITETA ZRAKA

Član 1.

Ovim pravilnikom uređuje se uspostava i izvođenje monitoringa zraka s ciljem:

- 1) dobivanja indikatora kvaliteta zraka s obzirom na njegovo djelovanje na ljudе, eko-sisteme i njihove dijelove, kao i izgrađena dobra, u cilju ocjene stanja i ocjene efekata mјera za ograničavanje ili sanaciju zagadivanja zraka,
- 2) dobivanja podataka u cilju udovoljavavanja međunarodnim ugovorima kojima je Bosna i Hercegovina pristupila, a gdje se zahtijeva razmjerna podataka o kvalitetu zraka i posrednih pokazatelja koji su u vezi s njim, kao i prekograničnom prenosu zagadujućih materija,
- 3) utvrđivanja zadatka ovlašćene institucije za vođenje sistema monitoringa.

Član 2.

Ovlašćena institucija iz člana 1.ovog pravilnika je Federalni meteorološki zavod.

Poslovi i zadaci Federalnog meteorološkog zavoda su:

- 1) uspostava, organiziranje i upravljanje sistemom monitoringa kvaliteta zraka u Federaciji Bosne i Hercegovine, kao dijela monitoringa u Bosni i Hercegovini;
- 2) uspostava informacionog sistema kvaliteta zraka u cilju izvještavanja o rezultatima monitoringa u propisanim formatima.

Član 3.

U smislu ovoga pravilnika sljedeći izrazi imaju značenje:

- 1) "mјerenje" je skup postupaka kojima se određuje vrijednost pokazatelja kvaliteta zraka i/ili posrednih pokazatelja kvaliteta zraka;
- 2) "pokazatelj kvaliteta zraka" je mjerljiva veličina nekog kemijskog elementa i/ili spoja, odnosno fizikalnog stanja i/ili pojave, koji uzrokuje promjenu kvaliteta zraka;

- 3) "posredni pokazatelj kvaliteta zraka" je mjerljiva veličina kojom se opaža promjena na biljkama, gradevinama i u biološkim nalazima i koja ukazuje na učinak zagadenog zraka;
- 4) "gustoća mјerenja" je broj mjernih rezultata pojedinog pokazatelja kvaliteta zraka i/ili posrednog pokazatelja kvaliteta zraka u jedinicama vremena.

Član 4.

Mreža monitoringa kvaliteta zraka može biti:

- 1) federalna-entitetska (kao dio državne),
- 2) kantonalna,
- 3) gradska / općinska
- 4) operatora pogona i postrojenja (izvora zagadivanja) i
- 5) posebnih područja.

Monitoring federalnog značaja vodi Federalni meteorološki zavod.

Član 5.

Monitoring kvaliteta zraka Federacije Bosne i Hercegovine ima za cilj:

- 1) određivanje kvaliteta zraka u stanicama pozadinskog zagadivanja, regionalnog i prekograničnog daljinskog prijenosa, te praćenja u okviru međunarodnih obaveza države,
- 2) određivanje kvaliteta zraka na područjima nacionalnih parkova, zaštićenih pejzaža, zaštićenih područja, spomenika prirode, osjetljivih okolinskih sistema, te kulturnog i prirodnog nasljeda,
- 3) određivanje kvaliteta zraka u naseljima i industrijskim područjima.

Član 6.

Izbor lokacije stаницa Federalnog monitoringa i njihovog tipa i broja, te gustoća mјerenja, određuju se u Federalnoj strategiji zaštite zraka od zagadivanja.

U mrežu Federalnog monitoringa mogu biti uključene i reprezentativne stанице iz sistema monitoringa nižeg reda iz alineje 2, 3, 4. i 5. člana 4. ovog pravilnika.

Član 7.

Monitoring operatora pogona i postrojenja mogu uspostaviti operatori koji su značajni zagadivači zraka, s ciljem pribavljanja podataka za pravilno vođenje tehnologije i opterećenja ili planiranja investicionih odluka (izbor uređaja za prečišćavanje ispusnih otpadnih gasova, povećanje visine dimnjaka, dislociranje postrojenja).

Član 8.

Federalni meteorološki zavod je dužan da o rezultatima monitoringa izvještava Federalno ministarstvo prostornog uređenja i okoliša, Federalno ministarstvo zdravstva, odnosno u okviru njega Federalni zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za statistiku i javnost u Bosni i Hercegovini, Evropsku agenciju za okoliš/EEA (prema propisanom formatu) i Sekretarijat relevantnih konvencija (prema propisanom formatu) koje je Bosna i Hercegovina ratificirala, potpisala ili kojima je pristupila.

U cilju uporedivosti rezultata mјerenja medu pojedinim institucijama u BiH mreži monitoringa, navedenog izvještavanja, odnosno mogućnostima razmjene podataka sa drugim državama, Federalni meteorološki zavod će koristiti standariziranu i usvojenu međunarodnu metodologiju o osiguranju kvaliteta mјerenja i osigurati njen stalno provođenje i poboljšavanje u okviru uspostavljene BiH mreže monitoringa kvaliteta vazduha i međunarodnih obaveza.

Sve organizacije koje su uključene u sistem monitoringa federalnog (time i državnog) značaja dužne su osiguravati kvalitet svojih mјerenja, prema formatu i metodologiji iz st. 1 i 2. ovog člana.

Član 9.

Zainteresirana javnost se obavještava o kvalitetu zraka i to:

- 1) po isteku kalendarske godine davanjem statističkih podataka i ocjene o zadovoljavaju / prekoračenju graničnih vrijednosti kvaliteta zraka u prethodnoj godini,
- 2) u realnom vremenu ukoliko koncentracije prekoračuju upozoravajuće i kritične vrijednosti kvaliteta zraka, a

stanica po svojim tehničkim karakteristikama omogućava davanje informacije u realnom vremenu.

Član 10.

Finansiranje sistema monitoringa obezbeđuje:

- 1) Federacija Bosne i Hercegovine za stanice iz mreže federalnog monitoringa, osim reprezentativnih stanica iz monitoringa nižeg reda;
- 2) Kantoni i općine za stanice sistema monitoringa mreže ovlaštenih stanica na nivou kantona i općina,
- 3) Zainteresovani operatori pogona i postrojenja za mrežu stanica iz njihovih sistema.

Član 11.

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 03-02-2-232-1/04

2. februara 2005. godine
Ministar
Sarajevo

Ramiz Mehmedagić, s. r.

154

Na temelju članka 12. stavak 2. Zakona o zaštiti vazduha ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/03), federalni ministar prostornog uređenja i okoliša donosi

PRAVILNIK O MONITORINGU EMISIJA ZAGAĐUJUĆIH MATERIJA U VAZDUHU

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom ureduju se obaveze operatora da vrše provjeru ili praćenje emisije zagadjujućih materija iz postrojenja u vazduh i stacionarnih izvora zagadivanja u ovisnosti od vrste postrojenja, odnosno, instalacija čija se emisija treba provjeravati, te zagadjujuće materije čija se emisija provjerava, metodologija uzorkovanja, uprosječivanja, mjerena i način izražavanja i ocjenjivanja rezultata mjerjenja kao i organizacija provjere i uvjeti koje treba da zadovolji osoba koja vrši provjeru emisije.

Članak 2.

Provjera i praćenje emisije se vrše u cilju dokazivanja da postrojenje zadovoljava granične vrijednosti emisije propisane Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisije ili okolinskom dozvolom, ukoliko su vrijednosti iz okolinske dozvole niže od graničnih vrijednosti emisije, kao i u cilju dobivanja podataka za izradu katastra emisije, odnosno praćenja kretanja vrijednosti emisija određenog područja.

Članak 3.

U smislu ovog pravilnika sljedeći izrazi imaju značenja:

1. "emisijske veličine" su koncentracija i količina materija u ispusnim plinovima, parametri stanja ispusnih plinova, emisijski udio stepena odsumporavanja, koeficijent emisije i parametri rada izvora zagadivanja;
 - 1.1. "parametri stanja ispusnih plinova" su temperatura, tlak/pritisak, zapreminski protok i vlažnost otpadnih plinova, te sadržina kisika u njima, kao i zacvrjenost dimnih plinova ili druge fizikalne osobine dimnih plinova, koje su od značaja za ocjenu zadovoljenja graničnih vrijednosti emisije;
 - 1.2. "procesni parametri" su uvjeti rada postrojenja od kojih zavisi emisija, posebno parametri specificirani ili ograničeni okolinskom dozvolom nadležnog ministarstva;
2. "izmjerenje vrijednost" je vrijednost emisijske veličine, koja se očita iz mjerne naprave i obično sadrži preračunavanje u cilju umjeravanja mjerne naprave i/ili pretvaranje rezultata mjerjenja u mjeru jedinicu u kojoj se izražava rezultat mjerjenja. Izmjerena vrijednost je trenutna vrijednost uzorka ispusnih plinova ili se u vremenu uzorkovanja mjeri ili izračunava prosječna vrijednost cijelog uzorka ispusnih plinova;

3. "uzorak ispusnih plinova" je dio toka otpadnih plinova koji se oduzima na odgovarajućem mjerom mjestu u odgovarajućem periodu vremena na odgovarajući način i za njega važi da je značajan za otpadne plinove izvora zagadivanja;
 - 3.1. "ekstraktivno uzorkovanje" je uzorkovanje ispusnih plinova, pri kojem se uzorak ispusnih plinova iznosi iz unutrašnjosti odvoda plinova i uvođi se pripremu i analizu i mjeri uredaj, umjesto unutar odvoda;
 - 3.2. "neekstraktivno uzorkovanje" je uzorkovanje ispusnih plinova, pri kojem se analiza ispusnih plinova izvodi u unutrašnjosti odvoda plinova;
 - 3.3. "neprekidno uzorkovanje" je uzorkovanje ispusnih plinova koje omogućava neprekidnu analizu ispusnih plinova. Tako izmjerene vrijednosti su trenutne vrijednosti emisijskih veličina;
 - 3.4. "sekventno uzorkovanje" je jednokratno ili ponavljajuće uzimanja uzorka ispusnih plinova, pri čemu je vrijeme uzorkovanja proizvoljno dugo. Tako izmjerene vrijednosti su obično jednakne prosječnim vrijednostima emisijskih veličina;
4. "vrijeme uprosječavanja" je vremenski interval za koga se izračunavaju prosječne vrijednosti emisijskih veličina;
5. "polučasovna/polusatna prosječna vrijednost" je rezultat pojedinačnog mjerjenja pri kome je vrijeme uzorkovanja najmanje pola sata, a vrijeme uprosječavanja izmjerenoj vrijednosti jednako vremenskom intervalu od pola sata unutar intervala uzorkovanja;
6. "dnevna prosječna vrijednost" je aritmetička sredina polusatnih prosječnih vrijednosti, izračunatih za dio dana u kojem izvor zagadivanja radi;
7. "automatsko mjerjenje" je mjerjenje emisijskih veličina sa mjernim uređajima koji pomoći neprekidnog uzorkovanja vrše mjerjenje trenutnih vrijednosti u vremenskim intervalima, koji nisu duži od deset sekundi i pohranjuju, ali zapisuju rezultat mjerjenja trenutnih vrijednosti;
8. "automatsko vrednovanje" je trenutno vrednovanje automatski izmjerjenih trenutnih vrijednosti, izračunavanje prosječnih vrijednosti iz rezultata automatskog mjerjenja, pohranjivanje izračunatih prosječnih vrijednosti na elektronskom mediju i zapis prosječnih vrijednosti na kraju svakoga dana;
9. "gornja granica mjerjenja" je najveća vrijednost emisijske veličine koja može s mjernim uređajem da se izmjeri,
10. "koeficijent emisije" je maseni odnos emisije i potrošnje karakteristične sirovine ili proizvodnje;
11. "emisijski udio odsumporavanja" je maseni odnos između emisija sumpora u ispusnim plinovima.

II - OBVEZE I VRSTE PROVJERA EMISIJE

Članak 4.

Obveznik provjere emisije je pravno lice (operator pogona i postrojenja) koji podliježe ograničenju emisije u vazduh iz stacionarnih izvora zagadivanja (u daljnjem tekstu: obveznik) na osnovu:

- 1) Pravilnika o graničnim vrijednostima emisije zagadjujućih materija u vazduhu,
- 2) Pravilnika o graničnim vrijednostima emisije u vazduhu iz postrojenja za sagorjevanje,
- 3) Pravilnika o emisiji isparljivih organskih jedinjenja,
- 4) Pravilnika o uvjetima za rad postrojenja za spaljivanje otpada i/ili
- 5) uvjeta o provjeri emisije utvrđenih u okolinskoj dozvoli.

Članak 5.

Provjera emisije zagadjujućih materija provodi se prvim, periodičnim / povremenim, neprekidnim i posebnim mjerjenjem na mjestu gdje se ispusni plinovi uvode u ispusnu cijev.

Članak 6.

Provjera emisije obuhvata: